

BYL
JEDNOU
JEDEN ÚL

PŘÍBĚHY
VČELÍ KRÁLOVNY

KAREL
SLÁDEK

ilustrovala
MARKĚTA
VYDROVÁ

Karel Sládek
Příběhy včelí královny

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnžována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Text © Karel Sládek, 2025
© Stanislav Juhaňák – Triton, 2025
Cover & Illustrations © Markéta Vydrová, 2025

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7684-440-7

JAK VČELKY MUSELY SVOLAT PORADU A MÁLEM TO ŠPATNĚ DOPADLO

Možná se vám bude zdát, že náš příběh začíná smutně. Když si ale včelky pomáhají, nic není ztracené. Jenomže i v úlu se může stát, že si včelky občas neví rady. Ale i v takovém případě zůstává naděje, že se všechno zas obrátí k lepšímu.

V přírodě bylo všechno jinak než v předchozích letech. Týden byla zima, velmi chladná až mrazivá. Brrr! Sněžilo jen několik dní. Potom se zase oteplilo, až si včelky myslely, že už přichází jaro. Začaly tedy poletovat a chystat se na jarní práce a péči o nové mladé včeličky. Najednou měly plné ruce práce.

Jenomže když už se zdálo, že začnou kvést zlatovlasé pampelišky, a statný dub a vysoký javor se také chystaly ke květu, znovu přišel krutý mráz. Brrr! Bílé květy meruněk,

které vypadaly jako nevěsty se svatební korunou, okamžitě pomrzly a zčernaly.

Pak zase vysvitlo sluníčko, tentokrát s takovou silou, že řepka na polích vykvetla o týden dříve. Jenomže zrovna když byla v plném květu, dalo se do deště a několik dní pršelo, takže včelky nemohly létat pro nektar a ukládat světlý med. A tak zase musely zůstat doma. Ach jo!

Včelky to tento rok opravdu neměly jednoduché. Nakonec se ale ve včelstvu všechno odehrálo, jak mělo, i když poněkud se zpožděním. Když jaro skutečně nastane, včelky umí zvládat i ty nejnáročnější situace. Než se vyrojila jejich královna matka a nechala mladé včelky v úlu, kladla všem na srdce: „Pamatujte, že jsme včelky. My si poradíme vždycky!“

Jenomže potom přišla zkouška, která se zdála být nad jejich síly. To už bylo léto. Včelky zpracovávaly bílý pastovitý med z nektaru lip, zlatavě žlutý ze slunečnic a hnědočervený ze svazenky. Snůšky ale nebylo moc, protože část medu z řepky a ovocných stromů si vytočil jejich včelař Kája. Další část si vzaly včelky, co se vyrojily, aby měly dostatek sil vystavět nový domov s prvními zásobami.

A pak se stalo, co nikdo nečekal, a ani si to nepřál. Než se včelky vyrojí, začnou včely kojičky krmit několik larviček mateří kašičkou

a vystaví okolo nich takový voskový výběžek, říká se mu matečník. Z něho se za šestnáct dní vylíhne mladá královna zvaná panuška. Za pár dní se vydá na snubní prolet, aby se z ní stala královna matka.

A v tu chvíli se to přihodilo. Už se nikdy nedozvíme víc než to, že se mladá královna ze snubního proletu nevrátila. Včelky si začaly dělat starosti, protože neměly svoji královnu matku, necítily její vůni a neměly naději na další potomstvo.

„Pozor! Pozor! Včelky, kamarádky, svolávám poradu! Všechny starší včelky prosím, aby přišly na plást, kde míváme plod,“ volala včelka Anežka.

Na poradu přišlo několik starších včelek létavek. Už dva dny hledaly včelí královnu všude

kolem a střežily vchod do úlu, který se nazývá česno, aby královnu přivolaly k sobě svojí vůní. Mávaly křidélky a šířily ji do okolí úlu.

„Tak už víme, že se nám naše mladá královna nevrátila,“ začala smutně včelka Anežka. „Mladé včelky dostaly strach. Jen se podívejte, jak tady zmateně pobíhají sem a tam. Budeme muset vybrat jednu z nás, ta se ujme velení a začne klást vajíčka.“

„Jenomže my jsme včelky dělnice, nebyly jsme na snubním proletu,“ povzdechla si včelka Esterka.

„Někdo nám ale velet musí. Jinak jsme ztracené a přestáváme být rodinou,“ naříkala včelka Apolenka. „Jenom jako rodina, kde je společně v úlu několik generací včelek a trubců, dokážeme pečovat o mladé a máme každá své poslání. Jen tak můžeme přežít.“

„Tak já vám budu velet,“ zvolala rázně včelka Eva, jak to měla ve zvyku.

„To není fér! Proč zrovna ty?“ ohradila se včelka Esterka. „To fakt není fér! Já bych to taky zvládla.“

„Já nechci ani jednu z vás. Pořád se jen hádáte a mě z vás potom bolí hlava,“ ohradila se včelka Apolenka. „Kromě toho je to zase špatně, vždyť by naše nová velitelka nebyla královnou matkou, ale trubčicí. Z jejích vajíček se rodí jenom kluci trubci. To nám moc nepomůže.“

„Máš pravdu, potřebujeme včelky dělnice, co přežijí další zimu,“ souhlasila včelka Anežka. „A bez naší královny matky se pořád jenom hádáme.“

„Už nemáme žádný plod, žádné malé larvičky, okolo kterých bychom mohly vystavět matečník a vychovat si novou královnu,“ připomněla včelka Esterka. „Úplně jsme osiřely.“

„Já bych to opravdu zvládla,“ naléhala poněkud smířlivěji včelka Eva.

„Já tě ale taky nechci za trubčici. To budu raději trubčice já,“ odsekla včelka Esterka.

Včelka Eva ji chytila předníma nožkami a pořádně s ní zatřásla. Včelky takovýmto třesením často tlumí svoji útočnost. Třesení se může objevit při jakékoliv činnosti, kterou včelka právě vykonává.

„Dost! Přestaňte! To se nedá poslouchat,“ okřikla je opět včelka Apolenka a zacpala si uši nožičkami. „Já chci, aby se nás ujal včelka Anežka.“

„Ale já jsem z vás nejmladší,“ namítla včelka Anežka. „A budu opravdu jenom trubčice. Včelky se z mých vajíček nikdy nenarodí.“

„Měla by ses nás ujmout,“ opakovala včelka Apolenka zvýšeným hlasem. „Naší novou vůdkyní by měla být včelka Anežka.“

Včelky v celém úlu začaly bzučet smířlivěji, aby tím vyjádřily svůj souhlas.

„Anežka! Anežka! Anežka!“ volaly jedna přes druhou.

Včelka Anežka stále váhala, ale zároveň cítila, že se v ní začíná něco měnit. Věděla, že byrodině včelek v úlu pomohla ráda, ale bylo jí smutno z toho, že nemůže být královnou matkou, která by zachránila úl. S ní jako velitelkou budou včelky sice ještě nějaký čas žít, ale zimu už nezvládnou. Včelka Anežka se sklonila, zavřela oči a přála

si: „Ať je to ještě jinak. Ať přežijeme! Ať nám někdo pomůže!“

Vtom se otevřelo vrchní víko úlu a dovnitř zasvítilo sluníčko. Včelky ucítily vůni svého hodného včelaře Káji.

„Včelař Kája!“ zvolala včelka Anežka. „Honem, honem! Pohotovost! Pohotovost! Musíme mu dát vědět, že jsme osiřelé, že je něco špatně. Holky, bzučte, zpívejte, trubte na poplach! Běhejte sem tam! Vylézejte z úlu, poletujte kolem něho. Rychle! Rychle! Pohotovost!“

Každá z včelek věděla, že mají poslední šanci na přežití. Všechny začaly podle pokynů včelky Anežky zmateně pobíhat po vnější i vnitřní straně úlu. Bzučely každá jiným tónem. Poletovaly okolo kukly včelaře Káji, jako by cinkaly výstražným zvonečkem. Ten se na ně soucitně podíval a okouřil je kuřákem, aby se trochu zklidnily.

„Holčičky moje,“ řekl pak hodný včelař Kája s úsměvem. „Já přece moc dobře vím, že nemáte královnou matku. Už několikrát jsem ji hledal na rámkách vašeho úlu. Nemáte ani žádná nová vajíčka a larvičky. A skoro vůbec nesbíráte pyl. Jste nervózní a nespokojené. Ale nezoufejte! Mám pro vás překvapení.“

Včelař Kája držel v ruce malou klíčku. Velmi opatrně ji postavil na horní rámký úlu. Pak opět včeličky trochu okouřil, aby nebyly tak napjaté. Když se kouř pomalu vytratil, zavanula do úlu krásná vůně. Jakmile ji včelky ucítily, začaly se zklidňovat a sbíhat k sobě. Včelka Anežka odvážně vylezla až nahoru a spatřila mladou královnou panušku, která byla v klícce. Samou radostí se k ní rozběhla

a podala jí trochu medu na znamení přátelství. Neznámá královna panuška med přijala. Včelce Anežce se při tom tajil dech.

Když včelař Kája zpozoroval, že včelka královnu krmí, otevřel dvířka klíčky a mladá královna panuška rychle vklouzla do uličky mezi rámký.

„Zázrak! Děkujeme! Děkujeme! Jsme zachráněny! Děkujeme, náš hodný včelaři Kájo,“ volaly včelky radostně. Přestaly pobíhat v úlu sem a tam a rychle se šly podívat, co se to přihodilo. „Jupíí! Jupíí! Jupíí! Tříkrát jupíí!“ radovaly se. „Děkujeme, Kájo!“

„Rádo se stalo,“ odpověděl včelař Kája, víko zase přiklopil a uzavřel úl.

Včelky v úlu se rozplakaly štěstím. Radovaly se a tancovaly ještě celý den.

